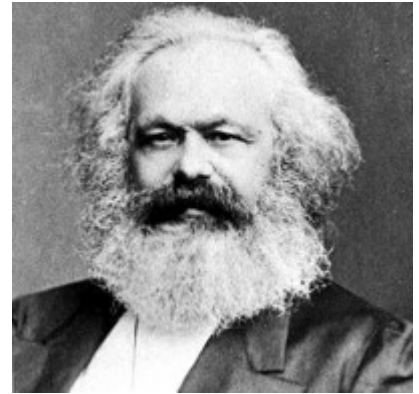

Η ουτοπία του Μαρξισμού

Ιστορική εισαγωγή

Ο Κομμουνισμός ήταν ένα όνειρο, που από τα πολύ παλαιά χρόνια γεννήθηκε στην φαντασία ορισμένων ανήσυχων ανθρωπιστών. Αυτοί σχεδίασαν μέσα στη σκέψη τους μια ιδεώδη ανθρώπινη κοινωνία, στην οποία τα μέλη της θα απολάμβαναν μια ολοκληρωμένη ελευθερία, τόσο απέναντι στις υλικές τους ανάγκες όσο και απέναντι στους άλλους ανθρώπους. Ο

Κομμουνισμός, με άλλα λόγια, ήταν μια ουτοπική κοινωνία τοποθετημένη στα βάθη του μέλλοντος, στην οποία δεν θα υπήρχε πια ούτε φτώχεια, ούτε εκμετάλλευση, ούτε οι κοινωνικές αδικίες, συγκρούσεις και πόλεμοι. Την ιδανική αυτή κοινωνία την φαντάστηκαν πρώτοι, διάφοροι αρχαίοι Έλληνες φιλόσοφοι και αργότερα αρκετοί στοχαστές της Αναγεννήσεως και νεότεροι πολιτικοί και διανοούμενοι.

Το όνειρο αυτό προσέλκυε πάντα πολύ κόσμο, γιατί ήταν ένα καταφύγιο όχι μόνον των ανθρωπιστών αλλά και των κάθε λογής αδικημένων ή αποτυχημένων, των αδύνατων ή ανίκανων, των ουτοπιστών και των ιδεαλιστών και ενός πλήθους άλλων ανθρώπων που τους συναντούμε σε όλες τις ιστορικές εποχές και σε όλες τις κοινωνίες να αναζητούν το τέλειο ή την δικαιολόγηση των προσωπικών τους ατυχημάτων ή, τέλος, την διέξοδο από τις ποικίλες ατομικές ή μαζικές νευρώσεις τους. Το όνειρο της ιδεατής τέλειας κοινωνίας είχε πάντοτε και θα έχει, φυσικά, πλούσιο έδαφος για να αναπτυχθεί και θα βρίσκει πάντα μεγάλο αριθμό οπαδών ή θυμάτων για να προσελκύσει ...

Φυσικά, ο καθένας απ' αυτούς σχεδίαζε αυτή την φανταστική κοινωνία με τον δικό του τρόπο. Επρόκειτο περισσότερο για μια αυθόρμητη ενστικτώδη φάση, προερχόμενη από την αείζωη επιθυμία του ανθρώπου για κάτι το καλύτερο. Παρ' όλα αυτά όμως, στα άπειρα σχέδια για την κομμουνιστική κοινωνία βρίσκουμε σχεδόν πάντοτε ορισμένα κοινά βασικά γνωρίσματα. Αυτά είναι οι βασικές επιδιώξεις του πανάρχαιου σοσιαλιστικού ονείρου και συνοψίζονται στα εξής:

- α)** Κατάργηση της εκμεταλλεύσεως.
- β)** Καθιέρωση της υπερδημοκρατίας μέσα στην οποία να σβήσει το κράτος.
- γ)** Εξάλειψη των τάξεων.

Καρλ Μαρξ

Στα νεότερα χρόνια, οι σοσιαλιστές φιλόσοφοι και οραματιστές, είχαν αρχίσει να δίνουν μια πιο ρεαλιστική εικόνα της ουτοπίας. Με τον Ροντμπέρτους, τον Λασάλ και τον Σεν Σιμόν, ο Σοσιαλισμός είχε αρχίσει να λαμβάνει την σύγχρονη μορφή του με την οποία ουσιαστικά έχει πραγματοποιηθεί ή πραγματοποιείται στις δυτικές κοινωνίες. Τότε ακριβώς εμφανίστηκε ο Μαρξ, που επηρεασμένος από την αποθέωση της επιστήμης, η οποία εκείνη την εποχή είχε φθάσει στο αποκορύφωμά της, θέλησε να προσδώσει στο σοσιαλιστικό ιδανικό του επιστημονική εγκυρότητα. Ως την εμφάνιση του Μαρξ, ο Σοσιαλισμός ήταν ένα ιδανικό, μια ανθρωπιστική επιδίωξη. Ο Μαρξ, ζώντας σε μια εποχή αποθεώσεως της επιστήμης (θετικισμός του Κοντ) και συνεχούς ανακαλύψεως «νόμων» της Φυσικής, Βιολογίας (Ντάρβιν) κ.λπ., θέλησε να το μετατρέψει σε επιστήμη, να προαγάγει την πίστη του για την άφευκτη έλευση του Σοσιαλισμού, σε ιστορικό νόμο. **Επιδόθηκε λοιπόν στην έρευνα και στην ανάλυση της κοινωνίας, όχι για να φθάσει στο οποιοδήποτε συμπέρασμα, αλλά για να κατοχυρώσει επιστημονικά έναν προκαθορισμένο σκοπό: Την αντικατάσταση του προϋπάρχοντος κοινωνικού συστήματος από το κομμουνιστικό.**

Όπως ήταν φυσικό, από μια τέτοια έρευνα δεν κέρδισαν ούτε η επιστήμη ούτε το κομμουνιστικό ιδεώδες. Την πρώτη την βίασαν να υπηρετήσει έναν προκαθορισμένο σκοπό. Το δεύτερο, το ακρωτηρίασαν για να χωρέσει στα στενά όρια ορισμένων νόμων, τους οποίους νόμισε ότι ανακάλυψε ο Μαρξ. Ο Μαρξ βίασε την επιστήμη αναγκάζοντάς την να υπηρετήσει τις υποκειμενικές του επιδιώξεις. Εκείνη την εποχή, υπήρχε το ρεύμα του υλισμού. Υλιστική λοιπόν ήθελε την θεωρία του και ο Μαρξ. Και με τον φανατικό μονισμό που τον διέκρινε, ανήγαγε τα πάντα στο πιο υλικό από όλα τα στοιχεία της ανθρώπινης κοινωνίας, δηλαδή στην οικονομία. Άλλωστε, η Πολιτική Οικονομία ήταν τότε μια νέα επιστήμη που προσέλκυσε τον Μαρξ. Για τον Μαρξισμό, τα πάντα εξαρτώνται από την παραγωγή, που καθορίζει την όλη εξέλιξη της κοινωνίας. Η παραγωγή είναι η βάση και όλα τα άλλα απλά εποικοδομήματα. Έτσι, σχεδόν όλα όσα συνθέτουν τη ζωή του πολιτισμένου ανθρώπου, υποβιβάσθηκαν σε υποπροϊόντα της παραγωγής.

Ο Μαρξ, αναζητώντας το μοναδικό κλειδί που θα ερμήνευε τα πάντα, έβαλε το όλο μέσα στο επί μέρους. Και για να το καταφέρει, κουτσούρεψε, φυσικά αλύπητα, το όλο. Με βάση το θαυματουργό κλειδί, την παραγωγή, ο Μαρξ προσπάθησε να ερμηνεύσει κάθε κοινωνικό φαινόμενο. Έτσι, επεσήμανε μερικές τάσεις της κοινωνίας του 19ου αιώνα, τις οποίες ανήγαγε σε νομοτέλειες με αιώνια και

απεριόριστη ισχύ, που οδηγούσαν, δήθεν, εξ αρχής την κοινωνία στον Κομμουνισμό. Αυτή η προσπάθεια ενός φανατικού ιδιοφυούς να στριμωχθεί με κάθε θυσία, η πορεία της κοινωνίας σε ένα μοναδικό αυλάκι με προκαθορισμένες εκβολές, όπως ήταν φυσικό, γέννησε όχι μόνον μία επιστήμη αλλά ένα δόγμα, μια νέα θρησκεία. Σ' αυτή τη θρησκεία, τον ρόλο του θεού τον παίζει μια δύναμη απρόσωπη, εξωανθρώπινη, χωρίς αισθήματα, που λέγεται «νομοτέλεια».

Από τη μαρξιστική νομοτέλεια απορρέουν τα πάντα. Η αστική κοινωνία, κατά τους μαρξιστές, θα ανατραπεί, όχι γιατί είναι κακή για τον άνθρωπο, αλλά γιατί αυτό απαιτεί η νομοτέλεια. Και ο Κομμουνισμός θα επικρατήσει οπωσδήποτε, όχι γιατί είναι δικαιότερο σύστημα, αλλά γιατί αυτό ορίζει η νομοτέλεια της κοινωνικής αναπτύξεως.

Ως τότε, οι λεγόμενοι ουτοπιστές σοσιαλιστές ζητούσαν τον Σοσιαλισμό στο όνομα του δικαίου και της ηθικής, για να εξασφαλίσουν ένα καλύτερο μέλλον για τον άνθρωπο. Αυτός ήταν το κέντρο της σοσιαλιστικής κοινωνίας. Με τον Μαρξισμό τα πράγματα άλλαξαν. Ο άνθρωπος έχασε κάθε αυθύπαρκτη αξία και έγινε παιχνιδάκι στα χέρια της νομοτέλειας, από την οποία ξεκινούν και στην οποία καταλήγουν τα πάντα. Έτσι, ο Σοσιαλισμός μετατρέπόμενος σε Μαρξισμό έχασε τον άνθρωπο.

Μ' αυτόν τον τρόπο, κατασκευάστηκε η κομμουνιστική θεωρία, που υποστηρίζει τα εξής: Η παραγωγή αναπτύσσεται σύμφωνα με ορισμένες νομοτέλειες και καθορίζει όλη την κοινωνική εξέλιξη. Μέσα στη διαδικασία της παραγωγής δημιουργούνται οι διάφορες κοινωνικές τάξεις και ξεσπά μεταξύ τους ένας αδιάκοπος πόλεμος. Αυτή η πάλη των τάξεων, αποτελεί την κινητήριο δύναμη που σπρώχνει την Ιστορία προς τα εμπρός. Σε μια ορισμένη βαθμίδα της αναπτύξεώς τους, οι παραγωγικές δυνάμεις δεν συμβιβάζονται πια με τις υπάρχουσες παραγωγικές σχέσεις (δηλαδή τις σχέσεις των διαφόρων τάξεων μέσα στην παραγωγή). Η σύγκρουση αυτή, μεταξύ παραγωγικών σχέσεων και παραγωγικών δυνάμεων, προκαλεί την κοινωνική επανάσταση με αποτέλεσμα την ανατροπή ολοκλήρου του κοινωνικού εποικοδομήματος και την αναπροσαρμογή του, σύμφωνα με την καινούργια οικονομική βάση. Έτσι, κατά τρόπο νομοτελειακό με την συνεχή συγκέντρωση του κεφαλαίου, την εξόντωση των μεσαίων τάξεων και την συνεχή εξαθλίωση του προλεταριάτου, που θα καταστεί η συντριπτική πλειοψηφία της κοινωνίας, θα έρθει μοιραία η ώρα, που θα τεθεί το ζήτημα της αλλαγής των αστικών παραγωγικών σχέσεων, δηλαδή της ανατροπής ολόκληρης της αστικής κοινωνίας. Τότε, το προλεταριάτο κατά τρόπο νομοτελειακά

προκαθορισμένο και ανεξάρτητο από την θέλησή του, θα εξεγερθεί, θα ανατρέψει τον υπερώριμο και παρηκμασμένο Καπιταλισμό και θα εγκαθιδρύσει τον Κομμουνισμό.

Κατασκευάζοντας την παρά πάνω θεωρία, ο Μαρξ έχανε τον άνθρωπο· νόμιζε όμως ότι κερδίζει την επιστήμη. Στην πραγματικότητα, δεν έγινε ούτε και αυτό, γιατί οι νόμοι που ανακάλυψε ο Μαρξ, δεν ήταν παρά απλές τάσεις του Καπιταλισμού γύρω στα 1850, και μάλιστα δεν ήταν ούτε όλες, ούτε οι σπουδαιότερες από τις τάσεις του Καπιταλισμού εκείνης της εποχής. Απόδειξη, ότι δεν είναι αυτές που επικράτησαν και δεν είναι αυτές που διαμόρφωσαν την σύγχρονη κοινωνία. Πράγματι, κανείς από τους νόμους του Μαρξ δεν επαληθεύθηκε· π.χ. οι νόμοι του περί συνεχούς εξαθλιώσεως του προλεταριάτου, περί της απολύτου συγκεντρώσεως του κεφαλαίου, περί της εξαλείψεως των μεσαίων στρωμάτων κ.λπ.

Διαψεύσεις του Μαρξισμού

Ο Μαρξ διαψεύσθηκε απολύτως, γιατί μετατρέποντας τις τάσεις ή τους παράγοντες της κοινωνικής εξελίξεως που επεσήμανε, σε απόλυτους νόμους με αιώνια ισχύ, κατέστρεψε τον πυρήνα της αλήθειας που περιείχαν· λ.χ. σωστά επεσήμανε την σημασία του οικονομικού παράγοντος στην οικονομική εξέλιξη, αλλά κατέστρεψε την αξία της ανακαλύψεως του, γιατί υπερέβαλε, μέχρι παραλογισμού, την σημασία της.

Όλες οι προβλέψεις του Μαρξισμού διαψεύσθηκαν. Οι μικρές επιχειρήσεις και τα μεσαία στρώματα επέζησαν. Οι προλετάριοι αντί να εξαθλιώνονται, ζουν όλο και καλύτερα (οι πραγματικές αποδοχές των εργατών του δυτικού κόσμου πολλαπλασιάστηκαν ενώ ο εργάσιμος χρόνος μειώθηκε). Οι οικονομικές κρίσεις ξεπερνιούνται. Η παραγωγή στον δυτικό κόσμο δεν ελαττώθηκε, αλλά αντιθέτως μεγαλώνει συνεχώς και ο κομμουνιστικός κόσμος αποδείχτηκε ανίκανος να την φτάσει, παρά την έλλειψη δισταγμών στην εκλογή των μέσων που χρησιμοποιούσε για την ανάπτυξη της οικονομίας του. Η τεχνική εξέλιξη στη Δύση, κάθε άλλο παρά σταμάτησε. Σε καμιά αστική χώρα του κόσμου δεν ξέσπασε η προλεταριακή επανάσταση (η Ρωσία, η Κίνα και η Γιουγκοσλαβία, δεν ήσαν αστικές χώρες). Μάλιστα, όσο πιο αστική ήταν μια χώρα τόσο πιο ισχυρή είναι η κοινωνία της και τόσο πιο ασήμαντη η κομμουνιστική διείδυση σ' αυτήν (Η.Π.Α., Αγγλία, Γερμανία, κ.λπ.). **Η ίδια η Ρωσική Επανάσταση δεν ήταν τίποτε άλλο από μια παταγώδη διάψευση του Μαρξισμού. Ο Μαρξισμός έβλεπε τον Κομμουνισμό σαν διάδοχο του Καπιταλισμού. Ο Μαρξ έλεγε ότι ένα πρόβλημα τίθεται αντικειμενικά μόνον όταν**

έχουν ήδη ωριμάσει ή ωριμάζουν οι προϋποθέσεις για την επίλυσή του.

Έτσι, ο Κομμουνισμός θα ερχόταν στις πιο ανεπτυγμένες, από καπιταλιστική άποψη, χώρες, εκεί όπου το καπιταλιστικό σύστημα θα είχε διαγράψει ολόκληρη την τροχιά του. Στη Ρωσία όμως δεν υπήρχε καν Καπιταλισμός και συνεπώς δεν υπήρχε καμία απολύτως από τις αντικειμενικές προϋποθέσεις για την επίλυση του προβλήματος της διαδοχής του. Οι λενινιστές όμως, προχώρησαν στην επανάστασή τους, δηλαδή σε μια τυχοδιωκτική ενέργεια, με την οποία παραβίασαν τις πιο στοιχειώδεις αρχές της μαρξιστικής κοινωνικής νομοτέλειας. Οι λενινιστές, επεχείρησαν να εγκαθιδρύσουν τον Κομμουνισμό σε μια φεουδαρχική χώρα, όπου δεν υπήρχε κανένα ζήτημα διαδοχής ενός ανύπαρκτου Καπιταλισμού. Ο Μαρξ έγραφε ότι: *«Μια κοινωνία δεν μπορεί, ούτε να υπερπηδήσει με ένα άλμα, ούτε να καταργήσει με διατάγματα τις φάσεις της φυσιολογικής της αναπτύξεως»*. Ο Λένιν, που παρουσιαζόταν σαν πιστός μαθητής του, επεχείρησε αυτό το τυχοδιωκτικό άλμα. Στις 7 Νοεμβρίου (25 Οκτωβρίου με το παλαιό ημερολόγιο) του 1917, ο Λένιν δεν επιβεβαίωσε την μαρξιστική θεωρία, αλλά την διάψευδή της. Δεν είδε τον Κομμουνισμό σαν φυσιολογικό καρπό μιας ιστορικής διεργασίας, αλλά απλώς επωφελήθηκε από μια δυνατότητα ν' αρπάξει την εξουσία. Δεν είναι λοιπόν καθόλου περίεργο ότι η λεγόμενη μεγάλη «Οκτωβριανή Επανάσταση», δεν μοιάζει καθόλου με την μεγαλειώδη εξέγερση τεραστίων μαζών, που είχε προφητεύσει ο Μαρξ και που θα ανέτρεπε μια υπερώριμη, για σοσιαλιστικό μετασχηματισμό, αστική κοινωνία. Η Ρωσική Επανάσταση, στην πραγματικότητα ήταν ένα πραξικόπημα λίγων οπλισμένων συνωμοτών που ανέτρεψαν μαζί με τη νεαρή ρωσική δημοκρατία και τον Μαρξισμό.

Κατάλογος διαψεύσεων του Μαρξισμού

1) Ο Μαρξ και ο Ένγκελς περίμεναν από στιγμή σε στιγμή το 1848 την καταστροφή του Καπιταλισμού. Όταν το επαναστατικό κύμα του 1848 πέρασε και ο Καπιταλισμός έμεινε στη θέση του, ο Μαρξ και ο Ένγκελς διακήρυξαν ότι η καταστροφή του θα πραγματοποιούνταν με την πρώτη οικονομική κρίση. Αλλά και αυτή η αποκάλυψη δεν πραγματοποιήθηκε.

2) Το «Κομμουνιστικό Μανιφέστο» προφήτευε το τέλος του εθνικισμού το 1848, όμως υπήρξε μάρτυρας της μεγαλύτερης εθνικιστικής εξορμήσεως στην ιστορία της Ευρώπης, και ο 20ός αιώνας, μας απέδειξε ότι ο εθνικισμός εξακολουθούσε να είναι μία από τις μεγαλύτερες αιτίες για τις οποίες εκατομμύρια άνθρωποι ήταν έτοιμοι να δώσουν και την ζωή τους. Σήμερα ο εθνικισμός διαδόθηκε από την Ευρώπη όπου γεννήθηκε, στην Ασία, την Αφρική και την Λατινική Αμερική, που

στην εποχή του Μαρξ δεν ήξεραν ούτε καν την έννοια του έθνους. Το εθνικό αίσθημα αποτέλεσε ένα από τα μεγαλύτερα τρωτά της σοβιετικής αυτοκρατορίας, η οποία στον δυτικό κόσμο εκμεταλλεύονταν τα κινήματα του εθνικισμού που ο Μαρξισμός είχε προφητεύσει την εξαφάνισή του.

3) Σύμφωνα με τους μαρξιστές, το καπιταλιστικό σύστημα αποτελείται από διάφορα στοιχεία που είναι τόσο συνδεδεμένα μεταξύ τους, ώστε να μη επιτρέπεται καμιά αλλαγή. Το σύστημα δεν θα μπορούσε ούτε να βελτιωθεί ούτε να μεταρρυθμιστεί. Δεν θα μπορούσε να εξελιχθεί. Η μόνη δυνατότητά του θα ήταν να περιπλακεί και να καταργηθεί. Τα ελαττώματα της βιομηχανικής κοινωνίας, ο Μαρξισμός τα είδε σαν αναπόσπαστα συστατικά στοιχεία του συστήματος, που είναι ανίκανο να τα εξουδετερώσει. Το σύστημα λοιπόν δεν μπορούσε ν' αλλάξει μόνο του. Η αντικατάστασή του μπορούσε να γίνει μόνο με βίαιο τρόπο και μόνο από την εργατική τάξη, η οποία έχει την ιστορική αποστολή να ανατρέψει τον Καπιταλισμό. Αυτό όμως δεν έγινε.

4) Κατά τον Μαρξ, ο ανταγωνισμός μεταξύ των καπιταλιστών επιφέρει μια συνεχή συγκέντρωση του κεφαλαίου σε όλο και λιγότερα χέρια, μια καταστροφή των μεσαίων τάξεων και μια συνεχή εξαθλίωση του προλεταριάτου. Η προφητευθείσα από τον Μαρξ πόλωση της κοινωνίας σε μια χούφτα υπερπλούσιων εκμεταλλευτών και σε μια τρομακτική μάζα εξαθλιωμένων προλετάρων, δεν πραγματοποιήθηκε. Οι μεσαίες τάξεις δεν εξαφανίστηκαν, αλλά αντιθέτως πολλαπλασιάσθηκαν. Το βιομηχανικό προλεταριάτο δεν αποτέλεσε το σύνολο της κοινωνίας, αλλά έχασε σε αριθμό. Και αντί να εξαθλιωθεί, αντίθετα βελτίωσε την ζωή του και απέκτησε οικονομική και πολιτική ισχύ, «αποπρολεταροποιούμενο» συνεχώς. Οι κοινωνικές τάξεις δεν πολώθηκαν, αλλά έγιναν περισσότερο ρευστές και σε σημαντικό βαθμό εξισώθηκαν.

5) Αποτέλεσμα της ανωτέρω προαναφερθείσας κοινωνικής πολώσεως θα είναι να ξεσπάσει η προλεταριακή επανάσταση εκεί όπου έχει περισσότερο αναπτυχθεί ο Καπιταλισμός. Η ιστορία όμως έφερε επαναστάσεις που επικαλέστηκαν το όνομα του Μαρξ μόνο σε υπανάπτυκτες χώρες που βρίσκονταν στις παραμονές ή στα πρώτα στάδια της εκβιομηχανίσεώς των, σε χώρες απομονωμένες από τη βιομηχανία της Δύσεως και με ολοκληρωτικά καθεστώτα.

6) Ένα άλλο πράγμα που θα εξήγειρε τον Μαρξ, αν μπορούσε να ξαναζήσει σήμερα, είναι η σειρά των βιομηχανικών επαναστάσεων που ακολούθησαν τη βιομηχανική του επανάσταση. Αυτό που ο Μαρξ περιέγραψε σαν βιομηχανική

επανάσταση ήταν η εξέλιξη από τη μικρή βιοτεχνία στη μανιφακτούρα (μικρό εργοστάσιο που χρησιμοποιεί κυρίως την ανθρώπινη ενέργεια) και από την χρησιμοποίηση της δυνάμεως του άνεμου, του νερού, των ζώων και των ανθρώπων, στην χρησιμοποίηση της δυνάμεως του ατμού. Αλλά η βιομηχανική επανάσταση όπως αποδείχτηκε είναι ατελείωτη. Ο Μαρξ νόμιζε ότι η βιομηχανική κοινωνία έφθασε στο τέλος της εξελίξεώς της το 1848, όταν απήγγειλε την καταδίκη της. Και όμως σήμερα η βιομηχανική κοινωνία βρίσκεται ακόμη στην αρχή της αναπτύξεως των παραγωγικών της δυνάμεων. Από τότε που ο Μαρξ κήρυξε το τέρμα του Καπιταλισμού, αυτός έφερε τον ηλεκτρισμό, τις μηχανές εσωτερικής καύσεως, την συνθετική χημεία, τις ηλεκτρονικές συσκευές, τον αυτοματισμό, την ατομική ενέργεια. Και πουθενά δεν φαίνεται το τέλος της βιομηχανικής επαναστάσεως.

7) Αλλά και το κράτος αποδείχθηκε απειθές στις μαρξιστικές προφητείες. Αντί να γίνει το όργανο μιας τάξεως για την καταπίεση της άλλης, όπως το περιέγραψε ο Μαρξ, αυτό δημοκρατικοποιήθηκε, υποτάχθηκε στην πίεση της ψήφου των εργαζομένων και στην γενική πίεση του συνόλου. Έτσι, δημιουργήθηκε ένα νέου τύπου κράτος που παρεμβαίνει, κατευθύνει και ρυθμίζει την οικονομική ζωή. Το κράτος αυτό περιόρισε τη διάρκεια της εργασίας, καθόρισε τα ελάχιστα όρια των ημερομισθίων, θέσπισε τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας, εισήγαγε την οικονομική νομοθεσία, τις κοινωνικές ασφαλίσεις, τα εργατικά δικαιώματα και εφαρμόζει μία διεργασία κοινωνικοποίησης της παραγωγής.

8) Ο Μαρξισμός διδάσκει ότι η οικονομία καθορίζοντας τα πάντα καθορίζει και την πολιτική. Ο 20ός αιώνας όμως απέδειξε το αντίθετο. Ότι δηλαδή η πολιτική τείνει να καθορίσει την οικονομία. Ο ολοκληρωτισμός είναι μία απόπειρα προκαθορισμού της οικονομικής και κοινωνικής διαρθρώσεως και εξελίξεως. Στην εποχή μας, η οικονομία έχει πολιτικοποιηθεί. Στη θέση μιας αυτόνομης οικονομίας με δικούς της νόμους έχουμε σήμερα μια πολιτικώς ελεγχόμενη και κοινωνικώς ρυθμιζόμενη οικονομία. Η πολιτική καθορίζει την οικονομία με τα δασμολόγια, τον παρεμβατισμό, τις εισαγωγικές και εξαγωγικές ποσοστώσεις, τις νομισματικές ρυθμίσεις, τις επιδοτήσεις και επιχορηγήσεις, τις τιμές ασφαλείας, τη δημιουργία οικονομικών κοινοτήτων, τον προγραμματισμό της οικονομικής αναπτύξεως. Σε τεράστιες περιοχές του κόσμου έχει πραγματοποιηθεί η γενική πολιτικοποίηση της οικονομίας.

9) Αλλά και ο ίδιος ο εργάτης απέρριψε τον ρόλο και την αποστολή που του ανέθεσε ο Μαρξισμός. Ο εργάτης αρνήθηκε να προλεταριοποιηθεί, να έξαθλιωθεί

και να επαναστατήσει. Εάν ο εργάτης εμπλέκονταν σε μια ταξική πάλη, όπως την κηρύσσει ο Μαρξισμός, τότε ίσως πραγματικά να μεγάλωνε η εξαθλίωσή του μέσα σε μια αλληλοσπαρασσόμενη κοινωνία. Αλλά το σοσιαλιστικό κίνημα υιοθέτησε άλλους σκοπούς και παραιτούμενο από τον αδιάλλακτο μαρξιστικό ταξικό αγώνα, συνέβαλε σημαντικά στην εξασφάλιση κάποιας ασφάλειας και αξιοπρέπειας για τους εργαζομένους μέσα στο σύστημα που ζουν. Σήμερα οι εργαζόμενοι έχουν γίνει κάτι μέσα στον κόσμο στον όποιον υπάρχουν, αντί να αγωνίζονται να γίνουν το παν σε έναν κόσμο, που υπήρξε μόνον στη φαντασία των ουτοπιστών. Έτσι, το σύνθημα του Μαρξ, ότι οι προλετάριοι δεν έχουν να χάσουν παρά μονάχα τις αλυσίδες τους, έπαψε να ισχύει.

Η διάψευση του Μαρξισμού λοιπόν, είναι γενική και καθολική και τίποτε απολύτως από όσα έγραψε ο Μαρξ δεν βοηθάει στην ορθή προσέγγιση των προβλημάτων της εποχής μας. Ο κόσμος μας δεν έχει καμία σχέση, ούτε με τον κόσμο στον οποίον έζησε ο Μαρξ, ούτε με τον κόσμο τον οποίον αυτός προφήτευσε.

Και τώρα τίθεται το ερώτημα: Πού οφείλεται αυτή η διάψευση του Μαρξισμού;

Η απάντηση είναι η εξής: Ο Μαρξισμός, σχεδόν σε όλες τις διαπιστώσεις του περιέχει έναν πυρήνα αληθείας, γιατί ξεκίνα από πραγματικές αντικειμενικές παρατηρήσεις. Ο πυρήνας όμως αυτός της αληθείας, καταστρέφεται από την αναγωγή του στο απόλυτο, από την μονόπλευρη υπερβολή και μονομέρεια. Λ.χ. ορθά ο Μαρξισμός επεσήμανε τη σημασία του οικονομικού παράγοντος στη διαμόρφωση των κοινωνικών και πολιτικών εξελίξεων. Αλλά η αναγωγή όλων των κοινωνικών φαινομένων σε οικονομικά αίτια και η ανάδειξη της παραγωγής στον μοναδικό πρωταρχικό παράγοντα της ιστορικής εξέλιξης είναι βέβαια μια παραμορφωτική υπερβολή τον Μαρξισμού. Με τον ίδιο τρόπο, ο Μαρξ ενώ ορθά διεπίστωσε ορισμένες τάσεις της εποχής του, όπως την τάση της συγκεντρώσεως του κεφαλαίου, της εξαθλιώσεως του προλεταριάτου κ.λπ., κατέστρεψε την αλήθεια των παρατηρήσεών του ανακηρύσσοντας αυτές τις τάσεις σε αιώνιους νόμους της κοινωνίας.

Μια άλλη αιτία της διαψεύσεως του Μαρξισμού, είναι και η παραγνώριση του ανθρώπου ως βιολογικού, πολιτικού και πνευματικού όντος. Ο Μαρξισμός, με την οικονομική μονομέρειά του είδε τον άνθρωπο μόνο σαν οικονομικό ον, σαν «ζώο που φτιάχνει εργαλεία», σύμφωνα με τον ορισμό του Μαρξ. Το γεγονός αυτό έκανε τον Μαρξισμό ν' αγνοήσει εντελώς όλη την εξωοικονομική δραστηριότητα και ανάμεσα στ' άλλα να αγνοήσει εντελώς και τη δημοκρατία. Και όμως, αυτή η

εξωοικονομική δραστηριότητα αποδείχθηκε συχνά πολύ πιο σημαντική από την οικονομική δραστηριότητα του ανθρώπου και σε πάρα πολλές περιπτώσεις καθόρισε την εξέλιξη των παραγωγικών σχέσεων. Η δημοκρατία λ.χ. επέτρεψε στα διάφορα κοινωνικά στρώματα να προβάλουν τα αιτήματά τους, να τα διεκδικήσουν, να προστατεύσουν τα συμφέροντά τους και έτσι ανέτρεψε εντελώς την επίδραση των τάσεων της εποχής του Μαρξ και οδήγησε την κοινωνία προς κατευθύνσεις εντελώς διαφορετικές από εκείνες που της είχε προδιαγράψει ο Μαρξισμός. Έτσι, για παράδειγμα, ο Μαρξ πρόβλεπε την συνεχή εξαθλίωση του προλεταριάτου λόγω της απληστίας του κεφαλαίου, που δεν γνωρίζει όρια στις εκμεταλλευτικές του διαθέσεις. Με την πολιτική και συνδικαλιστική δημοκρατία όμως, οι εργαζόμενοι όχι μόνον δεν επέτρεψαν στο κεφάλαιο να πραγματοποιήσει τις εκμεταλλευτικές διαθέσεις του, αλλά απεναντίας βελτίωσαν και βελτιώνουν συνεχώς όλο και περισσότερο την οικονομική και κοινωνική τους θέση σε βάρος του κεφαλαίου, ανατρέποντας έτσι εντελώς τον περιβόητο νόμο της συνεχούς εξαθλίωσης του προλεταριάτου, που διετύπωσε ο Μαρξισμός.

Η πραγματικότητα στη Σοβιετική Ένωση

Η σοβιετική κοινωνία, που ισχυρίζονταν ότι είναι κομμουνιστική, προήλθε, όπως είδαμε, από ένα πραξικόπημα που αποτέλεσε την παταγωδέστερη έμπρακτη διάψευση του Μαρξισμού. Στην φεουδαρχική Ρωσία, που νομοτελειακά χρειαζόταν μια μακρόχρονη περίοδο αστικής και δημοκρατικής αναπτύξεως, ο Μαρξισμός χρησιμοποιήθηκε απλώς σαν μια ιδεολογική πρόφαση, σ' εκείνους που άρπαξαν την εξουσία. Το ρωσικό προλεταριάτο, αδύνατο ποσοτικά και ποιοτικά, χωρίς καμιά μόρφωση και πολιτική πείρα, αποτελώντας μια μικρή μειοψηφία του πληθυσμού, δεν μπόρεσε ν' αναλάβει κανέναν ηγετικό ρόλο και πολύ λιγότερο να μετατρέψει τη φεουδαρχική και γραφειοκρατική αυτοκρατορία σε μια ιδεώδη κομμουνιστική κοινωνία. Η ηγεσία της χώρας περιήλθε μοιραία στα χέρια μιας ομάδος επαγγελματιών επαναστατών που αποτέλεσαν την νέα, την κομμουνιστική γραφειοκρατία, που βαθμιαία διαμορφώθηκε σε μια κλειστή και πανίσχυρη κάστα. Αυτή η νέα άρχουσα τάξη ήταν στη Σοβιετική Ένωση ιδιοκτήτρια του δικτατορικού κράτους και δι' αυτού ιδιοκτήτρια όλων των παραγωγικών μέσων, όλων των αγαθών και όλων των κατοίκων της χώρας. Τα παραγωγικά μέσα δεν δόθηκαν σ' αυτούς που τα δούλευαν, όπως έλεγε ο Μαρξ. Τα πήρε το κράτος, δηλαδή η τάξη που αποτέλεσε τον κρατικό μηχανισμό. Έτσι, η εκμετάλλευση όχι μόνο δεν καταργήθηκε όπως ζητούσε ο Μαρξ, αλλά και αυξήθηκε, γιατί το κράτος σαν μοναδικός και πανίσχυρος εργοδότης επέβαλε χωρίς συζήτηση στους εργαζομένους τους όρους του. Μέσα σ' αυτό το σύστημα, το άτομο χάθηκε, γιατί

αντί να καταργηθεί το κράτος όπως πρόβλεπε ο Μαρξ, αυτό πήρε τερατώδεις διαστάσεις. Η παραγωγή έγινε αυτοσκοπός. Παράγονταν όλο και περισσότερο κάρβουνο και ατσάλι, χτίζονταν όλο και περισσότερα εργοστάσια βαριάς βιομηχανίας, εξαπολύονταν όλο και περισσότεροι πύραυλοι. Το σοβιετικό τοπίο ήταν πράγματι επιβλητικό. Μόνο που είναι έρημο. Γιατί έλειπε απ' αυτό ο άνθρωπος, που λησμονήθηκε και που ήταν ο μεγάλος απών του σοβιετικού συστήματος. Ο άνθρωπος που δεν είχε ελευθερία και δικαιώματα, που δεν ζούσε καλύτερα. Έτσι, ο ολοκληρωτικός, στενά ταξικός και απάνθρωπος δήθεν επιστημονικός Σοσιαλισμός που λέγεται Μαρξισμός, κατέληξε, όχι στη δικτατορία του προλεταριάτου, αλλά στη δικτατορία εξωπρολεταριακών στοιχείων σε βάρος του προλεταριάτου. Αντί για την αταξική κοινωνία, δημιούργησε την κοινωνία της πολώσεως με τις δύο απόλυτα ξεχωρισμένες και εχθρικές τάξεις: Το εξαθλιωμένο προλεταριάτο και την προνομιούχα γραφειοκρατία.

Φυσικά και ο ίδιος ο Μαρξισμός έπαθε σοβαρές, θανάσιμες αλλαγές. Οι Ρώσοι πιστοί του, τον προσάρμοσαν ελεύθερα στις ανάγκες τους, με αποτέλεσμα να διογκώσουν τα αρνητικά στοιχεία και να εκμηδενίσουν τα θετικά. Κάθε νέος αρχηγός της Μόσχας σε κάθε περίοδο έκοβε και έραβε τον Μαρξισμό, σύμφωνα με τα εκάστοτε συμφέροντα της νέας κυρίαρχης τάξεως που αντιπροσώπευε και στα δικά του τα μέτρα, και στο τέλος ο Μαρξισμός αντί για πανανθρώπινο ιδανικό και για επιστημονική κοσμοθεωρία, έγινε το ιδεολογικό περικάλυμμα του ρωσικού ιμπεριαλισμού. Η κομμουνιστική πρακτική δεν είχε καμιά σχέση με το παλιό κομμουνιστικό ιδανικό. Βρίσκονταν στους αντίποδες του. Και η τότε κομμουνιστική θεωρία δικαιολογούσε, συγκάλυπτε και εξωράιζε αυτή την πρακτική, εξυπηρετώντας τον ρωσικό επεκτατισμό. Ο Μαρξισμός δεν πέθανε μόνον κάτω από το ανελέητο ποδοπάτημα του ιστορικού γίνεσθαι. Πέθανε επίσης και κάτω από τα δολοφονικά κτυπήματα των Ρώσων μαρξιστών.

Από την έκρηξή της η Ρωσική Επανάσταση δεν μπόρεσε να πραγματοποιήσει καμιά από τις υποσχέσεις της:

1) Υποσχέθηκε γη στους αγρότες, αλλά τελικά τους πήρε και όση είχαν και επέβαλε ένα σύστημα κρατικής δουλοπαροικίας.

2) Υποσχέθηκε διαρκή ειρήνη αλλά έφερε έναν συνεχή πόλεμο εναντίον του ίδιου του λαού στο εσωτερικό και με όλον τον μη κομμουνιστικό κόσμο στο εξωτερικό. Η κομμουνιστική κοινωνία ήταν μία κοινωνία συγκροτημένη έτσι, ώστε να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις ενός διαρκούς πολέμου προς το εσωτερικό και το

εξωτερικό (δικτατορία, πολιτική αστυνομία, προπαγάνδα, πέμπτες φάλαγγες, ειδικός προγραμματισμός της οικονομικής προσπάθειας κ.λπ.).

3) Υποσχέθηκε παραγωγή για την κατανάλωση, δηλαδή προς χάριν των καταναλωτών, αλλά δημιούργησε την παραγωγή προς χάριν του καταπιεστικού κράτους-ιδιοκτήτη-παραγωγού.

4) Υποσχέθηκε αφθονία και έφερε την διαρκή στέρηση όλων των αγαθών που κάνουν τη ζωή πιο ευχάριστη, πιο εύκολη, πιο πολιτισμένη και της δίνουν δυνατότητες και προοπτικές.

5) Το κράτος θα μαραινόταν σιγά—σιγά. Αντί γι' αυτό, δημιουργήθηκε το υπερκράτος. Ο Λένιν είχε υποσχεθεί ότι κάθε μαγείρισσα θα ξέρει τις υποθέσεις του κράτους. Όμως, σοβιετικό κράτος έφθασε να ξέρει τις υποθέσεις και της τελευταίας μαγείρισσας.

5) Υποσχέθηκε ελευθερία και κατάργησε όλες τις ελευθερίες.

7) Υποσχέθηκε τον Παράδεισο των εργατών και έφερε το Σιδηρούν Παραπέτασμα.

8) Υποσχέθηκε την εθνική αυτοδιάθεση και δημιούργησε τη μεγαλύτερη ιμπεριαλιστική αποικιακή δύναμη του 20ού αιώνα.

Με την επέκτασή του έξω από τον ρωσικό χώρο, ο Κομμουνισμός άρχισε να υφίσταται μοιραίες μεταβολές και τροποποιήσεις. Έτσι, είχαμε τον γιουγκοσλαβικό Κομμουνισμό, που διέφερε από τον σοβιετικό στο ζήτημα των εργατικών συμβουλίων που έπαιζαν κάποιον ρόλο στη διεύθυνση της βιομηχανίας και στο ζήτημα των ζαντρούγκας, που διέφεραν σημαντικά από τα σοβιετικά κολχόζ. Στην Γιουγκοσλαβία ο άνθρωπος έπαιζε κάποιον ρόλο μέσα στην οικονομική διαδικασία, υπήρχαν σημαντικοί τομείς ατομικής ιδιοκτησίας, υφίστατο ανταγωνισμός ανάμεσα στις αυτόνομες επιχειρήσεις, υπήρχε διακύμανση των τιμών, η αγορά δεν ήταν κρατικοποιημένη και λειτουργούσε ο νόμος της προσφοράς και της ζήτησης. Από πολιτική πλευρά, ο γιουγκοσλαβικός Κομμουνισμός εμφανίζονταν σαν λιγότερο ολοκληρωτικός και η γιουγκοσλαβική κοινωνία παρουσίαζε μικρότερες διαφορές και μεγαλύτερη συνοχή από την σοβιετική.

Επίσης, ο κινέζικος Κομμουνισμός, με τα κοινόβιά του, αποτέλεσε μια σοβαρή αριστερή παρέκκλιση από την σχετικώς «μετριοπαθέστερη» σοβιετική γραμμή.

Ο Μαρξισμός σαν «-ισμός» και ως θρησκεία

Σήμερα, ο Μαρξισμός στην πραγματικότητα δεν υπάρχει παρά μόνον σαν ένας «-ισμός». Δεν πρόφθασε να ανακηρυχθεί σε επιστήμη και πέθανε. Ο Μαρξ και ο Ένγκελς, κατά τα τελευταία τους χρόνια ανησύχησαν με την διάψευση των θεωριών τους και άρχισαν τα δύσκολα και απρόθυμα μπαλώματα· με άλλα λόγια την αναθεώρηση (ρεβιζιονισμός) των δογμάτων του. Μετά τον θάνατό τους, το έργο αυτό το συνέχισαν πιο αποφασιστικά άλλοι ρεβιζιονιστές, που είδαν πιο καθαρά τον κίνδυνο του εκφυλισμού του σοσιαλιστικού ονείρου. Τα φωτισμένα σοσιαλιστικά πνεύματα της προοδευμένης Δύσεως ήταν οι πρώτοι σοβαροί ρεβιζιονιστές, που άρχισαν ένα έργο με σκοπό την προώθηση των δημοκρατικών επιδιώξεων του Μαρξισμού, την διατήρηση του επιστημονικού επαληθευμένου τμήματος των αρχών του και την αναπροσαρμογή των μεθόδων για την επίτευξη του Σοσιαλισμού και την ίδια την αντίληψη περί Κομμουνισμού με βάση τις εκπληκτικές εξελίξεις του αστικού δημοκρατικού κόσμου.

Στη Ρωσία όμως, χώρα της ολόπλευρης καθυστέρησης και του άγριου ταξικού μίσους, εκείνο που κυρίως απέμεινε από τον Μαρξισμό, ήταν οι ιδέες της βίας, της ένοπλης εξέγερσης και της δικτατορίας του προλεταριάτου, που ο ρωσικός φανατισμός της έδωσε την έννοια της ταξικής εκδικήσεως.

Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος ανέκοψε την γόνιμη αναθεωρητική προσπάθεια του Μαρξισμού που κατέβαλαν οι σοσιαλιστές των δυτικών χωρών και από την άλλη πλευρά έδωσε την δυνατότητα στους Ρώσους μπολσεβίκους να πάρουν την εξουσία. Αυτό είχε μοιραία αποτελέσματα, γιατί ο Μαρξισμός μετατράπηκε σε Λενινισμό και σε σοβιετικό καθεστώς. Έτσι, οι ρεβιζιονιστές που ακολούθησαν, προγράφηκαν, καταδικάσθηκαν και αποκηρύχθηκαν, ενώ εκείνοι που πήραν την σημαία του Μαρξισμού επέζησαν μόνον με την βοήθεια της παγωμένης ορθοδοξίας ενός δογματικού πιστεύω, μη υποκειμένου πλέον σε καμιά επιστημονική έρευνα, επανεξέταση ή αναθεώρηση.

Πράγματι, από τότε που έπαψε να είναι επιστήμη, η ισχύς του Μαρξισμού βρίσκεται στην άρνηση κάθε έρευνας και στην τυφλή πίστη.

Σαν επιστήμη, ο Μαρξισμός παρήγαγε μόνον ανάπηρα αποτελέσματα, εξακολουθεί όπως πάντοτε να παριστάνει τον ζωντανό και να επιβιώνει σαν ένας «-ισμός». Έτσι, ενώ ο Μαρξισμός μπορεί εύκολα να ανασκευασθεί σαν θεωρία, εξακολουθεί να ζει και να έχει δύναμη που την αντλεί, όχι πια από την σφαίρα των ιδεών, αλλά από την σφαίρα των συγκινήσεων και των συναισθημάτων. Με άλλα λόγια, ο

Κομμουνισμός από ουτοπία επεχείρησε να μετατραπεί σε επιστήμη, με αποτέλεσμα να μετατραπεί σε μια ιδιότυπη σύγχρονη θρησκεία, και σαν τέτοια είναι πολύ δύσκολο να ανατραπεί με λογικά επιχειρήματα.

Οι ηγέτες του Κομμουνισμού σκέφθηκαν ως εξής: Οι παλαιές θρησκείες (και λέγοντας παλαιές εννοούν όλες τις γνωστές ως σήμερα ισχύουσες θρησκείες, όπως ο Χριστιανισμός, ο Μωαμεθανισμός, ο Βουδισμός, Βραχμανισμός και Ιουδαϊσμός) έχουν πλέον ξεπεραστεί και δεν ικανοποιούν τον σημερινό άνθρωπο. Ταυτόχρονα όμως, διαπίστωσαν ότι η θρησκεία δεν είναι προϊόν άγνοιας και δημιουργήμα προλογικών μορφών σκέψευς, όπως ισχυρίζεται επισήμως ο Μαρξισμός, αλλά προϊόν μιας φυσικής τάσεως του ανθρώπου, ο οποίος ως σύνολο νιώθει την ανάγκη να πιστεύει. Υπάρχει δηλαδή, σύμφωνα με τους Σοβιετικούς ψυχολόγους, ένα ένστικτο της πίστεως που δημιούργησε τις θρησκείες. Με το ξεπέραςμα των παλαιών θρησκειών, το ένστικτο αυτό μένει κάπως ανικανοποίητο. Είναι λοιπόν μια ευκαιρία για τον Μαρξισμό αφού μάλιστα ως επιστήμη απέτυχε, να εμφανισθεί ως θρησκεία για να καλύψει το κενό που άφησε η παρακμή των άλλων θρησκειών και έτσι, ανεξάρτητα από την ιστορική του διάψευση, να πιάσει γερά στις μάζες και να τις φανατίσει.

Οι Σοβιετικοί ειδικοί μελέτησαν συστηματικά όλες τις «παλαιές» θρησκείες και διεπίστωσαν ορισμένα κοινά χαρακτηριστικά που τα συνάντησαν σε όλες. Συμπέραναν λοιπόν, ότι τα χαρακτηριστικά αυτά ανταποκρίνονταν στα αιτήματα του ενστίκτου της πίστεως και συνεπώς εάν ήθελαν να γίνει ο Κομμουνισμός μια σύγχρονη θρησκεία των μαζών θα έπρεπε να φροντίσουν να τα έχει και αυτός.

Για παράδειγμα, η βασική αρχή, ότι το θεμέλιο κάθε θρησκείας είναι η πίστη σε μια εξωανθρώπινη δύναμη η όποια διέπει τα πάντα (Θεός, Ιεχωβάς, Αλλάχ). Η δύναμη αυτή θα έπρεπε να υπάρχει και στον Κομμουνισμό. Και υπάρχει. Μόνο που η ονομασία της είναι κάπως λιγότερο μεταφυσική και περισσότερο επιστημονικοφανής. Οι μαρξιστές την λένε «Νομοτέλεια». Σύμφωνα με τον Μαρξισμό, τίποτε απολύτως δεν γίνεται τυχαίως. Τόσο στην φύση και σ' ολόκληρο το σύμπαν, όσο και στην κοινωνία και στην ιστορία, υπάρχουν νομοτέλειες που διέπουν, προκαθορίζουν και διαγράφουν τα πάντα. Όλα ρυθμίζονται επακριβώς από τους φυσικούς, βιολογικούς, οικονομικούς, κοινωνικούς και ιστορικούς νόμους, τις νομοτέλειες. Στην φύση, οι Νομοτέλειες δρουν μόνες τους, ενώ οι ιστορικοί νόμοι, δρουν διά μέσου του ανθρώπου. Ό,τι κάνει ο άνθρωπος, δεν το αποφασίζει ελεύθερα ο ίδιος, αλλά του το επιβάλλουν οι ιστορικοί νόμοι. Ο άνθρωπος με την δράση του, μπορεί μόνο υπακούοντας στον ιστορικό νόμο να

επιταχύνει κάπως την εφαρμογή του η αντιτασσόμενος σ' αυτόν να την επιβραδύνει ελαφρώς. Αυτός είναι όλος και όλος ο ρόλος του. Συνεπώς η Νομοτέλεια, όπως βλέπουμε, είναι μία εξωανθρώπινη δύναμη η οποία δρα και καθορίζει τα πάντα. Με άλλα λόγια δεν διαφέρει ουσιαστικά από την έννοια του Θεού.

Το ίδιο πράγμα όπως με τον θεό και την νομοτέλεια γίνεται και με άλλα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των θρησκειών, τα όποια ξαναβρίσκουμε στον Κομμουνισμό με επιστημονικοφανείς ονομασίες, ή με πιο γήινες, πιο υλικές και συνεπώς πιο προσιτές στον σύγχρονο άνθρωπο εκφράσεις των. Παρατίθεται ένας μικρός ενδεικτικός πίνακας:

Θρησκεία	Κομμουνισμός
Θεός	Νομοτέλεια
Παράδεισος	Πρωτόγονος Κομμουνισμός
Προπατορικό αμάρτημα	Ατομική ιδιοκτησία
Προφήτες	Ουτοπιστές σοσιαλιστές
Μεσσίας	Μαρξ
Απόστολοι	Ένγκελς, Λένιν, Στάλιν
Ιερός τόπος (Ιερουσαλήμ, Μέκκα κ.ά.)	Μόσχα
Ιερά κείμενα (Ευαγγέλια, Κοράνι κ.ά.)	Κλασικά κείμενα μαρξιστών
Αιρέσεις	Παρεκκλίσεις
Περιούσιος λαός	Προλεταριάτο
Δευτέρα Παρουσία	Επανάσταση του προλεταριάτου
Αφορισμός	Διαγραφή από το Κομμουνιστικό Κόμμα
Θρησκευτική τελετή	Συνέδριο του κόμματος

Όπως γίνεται αντιληπτό, ο Κομμουνισμός συγκεντρώνει όλα τα γνωρίσματα των θρησκειών, με τη διαφορά ότι στα γνωρίσματα αυτά έδωσε μια πιο γήινη, πιο

υλική και πιο επιστημονικοφανή μορφή, ώστε να ανταποκρίνεται καλύτερα στις τάσεις του συγχρόνου ανθρώπου. Ο Κομμουνισμός προσπάθησε έτσι να γίνει η θρησκεία της βιομηχανικής κοινωνίας, η θρησκεία της εποχής του ατόμου. Τα πλήθη των φανατισμένων οπαδών του και οι ψυχοπαθολογικοί «ήρωές του» δείχνουν ότι εν μέρει το έχει κατορθώσει. Γι' αυτό στις περισσότερες περιπτώσεις είναι μάταιη η ανατροπή του Μαρξισμού με την λογική και την επιστήμη, αφού αυτός δεν είναι πια, ούτε λογική, ούτε επιστήμη, αλλά τυφλή πίστη.

Συμπεράσματα

Σήμερα, εκ των πραγμάτων, δεν υπάρχει πια Μαρξισμός. Τη θέση του είχε πάρει ο Λενινισμός, δηλαδή μία στρατηγική και τακτική για τη χρησιμοποίηση των επαναστατικών δυνάμεων που γέννησε η βιομηχανική κοινωνία με σκοπό την κατάληψη, διατήρηση και επέκταση της εξουσίας. Η εξουσία αυτή ήταν ολοκληρωτική, μονοκομματική, ταξική και απολυταρχική. Ο Λενινισμός ισχυρίζονταν ότι είναι ο Μαρξισμός της εποχής της εποχής του, ενώ στην πραγματικότητα ήταν η άρνηση του χρεωκοπημένου Μαρξισμού με μια επιτυχή εμπειρική πράξη. Ας δούμε τι έλεγαν ο Μαρξ και ο Λένιν:

Μαρξ: Η οικονομία καθορίζει την πολιτική.

Λένιν: Η πολιτική καθορίζει την οικονομία.

Μαρξ: Η επανάσταση επέρχεται όταν ο Καπιταλισμός φθάσει στο υψηλότερο σημείο της εξελίξεώς του και ξεσπά στις πιο προηγμένες χώρες.

Λένιν: Η επανάσταση επέρχεται στις χώρες εκείνες όπου ο Καπιταλισμός είναι ασθενέστερος. Η αλυσίδα σπάζει στον ασθενή κρίκο της.

Μαρξ: Η επανάσταση θα γίνει πρώτα στην Αγγλία, ή ίσως στη Γερμανία, ή Γαλλία.

Λένιν: Η επανάσταση γίνεται πρώτα στη Ρωσία και μετά στην καθυστερημένη Ασία και Αφρική.

Μαρξ: Η εργατική τάξη δημιουργεί μόνη της την ταξική της συνείδηση, την θεωρία της, την οργάνωσή της, το κόμμα της, και την επανάστασή της.

Λένιν: Εάν αφηθεί μόνη της η εργατική τάξη, ακολουθεί την αστική σκέψη και δεν αποκτά συνείδηση του εαυτού της. Εκφραστής αυτής της συνειδήσεως δεν είναι η ίδια εργατική τάξη, αλλά ένα πρωτοποριακό κόμμα επίλεκτων επαγγελματιών επαναστατών.

Το κόμμα αυτό μπορεί να πραγματοποιήσει την εργατική επανάσταση, ακόμη και σε μία χώρα όπου δεν υπάρχει εργατική τάξη. Και μπορεί να εγκαθιδρύσει την

δικτατορία του προλεταριάτου ακόμη και σε μια χώρα χωρίς προλεταριάτο, όπως συνέβη στην Κίνα, στην Μογγολία, στην Αλβανία, ή στο Βόρειο Βιετνάμ. Στις χώρες αυτές, το κομμουνιστικό κόμμα άσκησε τη δικτατορική του εξουσία εν ονόματι ενός ανυπάρχοντος προλεταριάτου· επί μιας κοινωνίας που όχι μόνο δεν ήταν σοσιαλιστική, αλλά είναι και προαστική.

Ο Λενινισμός, συνεπώς, δεν είχε στην πραγματικότητα καμμία επιστημονική σχέση με τον Μαρξισμό. Δεν ήταν παρά μία τεχνολογία αρπαγής, διατήρησης και επέκτασης της εξουσίας και της μετατροπής της σε γενική και απόλυτη κυριαρχία. Ο Λενινισμός ήταν μια συνταγή για την συγκρότηση ενός κόμματος, με σκοπό του την αρπαγή και την αιώνια διατήρηση της εξουσίας. Ήταν μια στρατηγική και τακτική για την αξιοποίηση των διαφωνιών, των αντιθέσεων και των επαναστατικών δυνάμεων που δημιουργήσε η Δύση, με σκοπό την ανατροπή και την καταστροφή του ίδιου του δυτικού πολιτισμού. Ο Λενινισμός ήταν μία στρατηγική της ανατροπής που απέβλεπε στην κατάκτηση του κόσμου...

Πηγή: Προσαρμοσμένο κείμενο από άρθρο του περιοδικού «Σοβιετολογία» (Τόμος Β', τεύχος 8, Αύγουστος 1961, πρωτότυπος τίτλος «Ο Μαρξισμός γενικώς, η ανάπτυξίς και διάψευσίς του», συγγραφέας Γιώργος Γεωργαλάς)

Διαβάστε επίσης: Λενινισμός: Η αίρεση του Μαρξισμού